

17/10/2016 TARİHLİ VE 2016/9495 SAYILI YATIRIMLARA PROJE BAZLI DEVLET YARDIMI VERİLMESİNE İLİŞKİN KARAR^{1,2}

Bakanlar Kurulu Kararı		Yayımlandığı Resmî Gazete	
Karar Tarihi	Karar Sayısı	Tarihi	Sayısı
17/10/2016	2016/9495	26/11/2016	29900
Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapan Düzenlemelerin		Yayımlandığı Resmî Gazetenin	
Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
30/4/2018	2018/11714	23/6/2018	30457
23/10/2018	199	24/10/2018	30575
6/08/2019	1403	7/08/2019	30855
1/10/2019	1593	2/10/2019	30906
27/6/2020	2681	28/6/2020	31169
17/12/2021	4925	18/12/2021	31693
20/4/2022	5478	21/4/2022	31816

1: Dayanak:

Karar Sayısı: 2016/9495

Ekli “Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar”ın yürürlüğe konulması; Ekonomi Bakanlığının 26/9/2016 tarihli ve 103320 sayılı yazısı üzerine, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Kanunun geçici 80 inci, 14/5/1964 tarihli ve 474 sayılı Kanunun 2 nci, 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Kanunun 13 üncü ve geçici 30 uncu, 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Kanunun ek 3 üncü, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun ek 2 nci, 3/6/2011 tarihli ve 637 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci, 20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanunun 80 inci maddeleri ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kanunun 32/A maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 17/10/2016 tarihinde kararlaştırılmıştır.

2: 2016/9495 sayılı Kararda, 21/4/2022 tarihine kadar gerçekleştirilen değişiklikler, bilgi amaçlı olmak üzere, anılan metne dercedilmiştir.

YATIRIMLARA PROJE BAZLI DEVLET YARDIMI VERİLMESİNE İLİŞKİN KARAR

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kararın amacı, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda ülkemizin mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek kritik ihtiyaçlarını karşılayacak, arz güvenliğini sağlayacak, dışa bağımlılığını azaltacak, teknolojik dönüşümünü gerçekleştirecek, yenilikçi, Ar-Ge yoğun ve yüksek katma değerli yatırımların proje bazlı olarak desteklenmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kararın uygulanmasında;

- a) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) Aracı kurum: Faiz veya kâr payı desteğini uygulayacak kamu bankaları dâhil olmak üzere bankaları, katılım bankalarını ve finans kuruluşlarını,
- b) (*Değişik: RG-24/10/2018-30575*) Bakan: Sanayi ve Teknoloji Bakanını,
- c) (*Değişik: RG-24/10/2018-30575*) Bakanlık: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,
- ç) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) Destek Kararı: Yatırımın konusu, kapasitesi, tutarı ve süresi gibi yatırımın karakteristik değerlerini, yatırımcının taahhütlerini, yatırım için sağlanacak destekleri, desteklerin uygulamasından sorumlu kurumları ve desteklere ilişkin oran, süre ve miktarlar ile yatırım için öngörülen özel şartları ihtiva edecek şekilde her bir proje için alınan Cumhurbaşkanlığı Kararını,
- d) (*Değişik: RG-24/10/2018-30575*) Genel Müdürlük: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünü,
- e) (*Mülga: RG-28/06/2020-31164*)
- f) (*Değişik: RG-23/6/2018-30457*) Nitelikli personel: Destek Kararı konusu yatırım ile istihdam edilen, yatırımın taahhüt edilen sonuçları sağlaması için gerekli nitelikleri taşıyan, sektöründe özel bilgi, birikim ve tecrübe sahibi, yatırımcı tarafından ücret karşılığı istihdam edilen yurt içi veya yurt dışından temin edilecek anahtar personeli,
- g) Sabit yatırım tutarı: Arazi-arsa, bina-inşaat, makine ve teçhizat ile diğer yatırım harcaması kalemlerinin toplamını,
- ğ) Yatırım teşvik belgesi: Bakanlar Kurulu Kararı ile proje bazlı desteklenmesine karar verilen yatırım projesine ilişkin yatırım karakteristiklerinin, şartlarının, sürelerinin ve öngörülen devlet desteklerinin kayıtlı olduğu belgeyi,
- h) (*Mülga: RG-28/06/2020-31164*)
- ı) (*Ek: RG-07/08/2019-30855*) Öncelikli Ürün Listesi: Bakanlık tarafından dış ticaret verileri, talep gelişimi, rekabet yoğunluğu gibi çeşitli kriterler dikkate alınarak belirlenecek, orta-yüksek ve yüksek teknoloji sektörlerindeki ürünleri ve bu sektörlerin gelişimi için kritik ürünlerin yer aldığı, Bakanlık tebliği ile yayımlanacak listeyi,
- i) (*Ek: RG-07/08/2019-30855*) Program Değerlendirme Komitesi: Çalışma usul ve esasları Bakanlık tarafından belirlenecek olan, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamındaki başvuruları değerlendirerek destek kararını verecek komiteyi,
- j) (*Ek: RG-07/08/2019-30855*) Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı: Öncelikli Ürün Listesindeki ürünlere ilişkin yatırımların desteklenmesine yönelik olarak, Bakanlık tarafından uygulama usul ve esasları belirlenerek yürütülecek olan destek programını,
- k) (*Ek: RG-28/06/2020-31164*) Elektronik Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Bilgi Sistemi (E-TUYS): E-Devlet Kapısı uygulamasında yer alan Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen web tabanlı uygulamayı,
- l) (*Ek: RG-28/06/2020-31164*) Kullanıcı: Yatırım teşvik belgesine ilişkin iş ve işlemler için bu Kararın uygulanmasına ilişkin Tebliğ kapsamında yatırımcıdan istenecek bilgileri, E-TUYS aracılığıyla yatırımcı adına Genel Müdürlüğe bildirmek üzere yetkilendirilmiş kişileri, ifade eder.

Destekler

MADDE 3- (1) Bu Karar kapsamında proje bazlı olarak desteklenmesi uygun bulunan yatırımlara, aşağıdakilerden uygun görülen destek veya destekler sağlanabilir.

- a) Gümrük vergisi muafiyeti
- b) KDV istisnası
- c) KDV iadesi
- ç) Vergi indirimini veya istisnası
- d) Sigorta primi işveren hissesi desteği
- e) Gelir vergisi stopajı Desteği
- f) Nitelikli personel desteği
- g) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) Faiz veya kâr payı desteği
- ğ) Sermaye katkısı
- h) Enerji desteği
- ı) Kamu alım garantisi
- i) Yatırım yeri tahsisi
- j) Altyapı desteği
- k) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) Kanunlarla getirilen izin, tahsis, ruhsat, lisans ve tesciller ile diğer yasal ve idari süreçlerde kolaylaştırıcı düzenleme yapılması.
- l) (*Ek: RG-07/08/2019-30855*) Hibe desteği

Müracaat ve müracaatta aranacak belgeler

MADDE 4- (1) Bakanlık, 1 inci maddede belirtilen amaç doğrultusunda belirlediği yatırım konusunda bir veya birden fazla firmayı yatırım için davet edebilir veya duyuru yapmak suretiyle çağrıda bulunabilir.

(2) (*Değişik: RG-28/06/2020-31164*) Birinci fıkrada belirtilen davet veya duyuruya istinaden kullanıcı tarafından E-TUYS uygulamasında yer alan tanımlı alanların doldurulması ve bağımsız danışmanlık kuruluşları veya Türkiye’de yerleşik kalkınma ve/veya yatırım bankalarının hazırlanan Ek-1’in E-TUYS üzerinden elektronik ortamda yüklenmesi gerekir. Bu fıkra hükümleri, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında proje bazlı desteklerden yararlanmak üzere yapılacak müracaatlar için uygulanmaz.

(3) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) Bakanlık başvuru esnasında veya müracaatın değerlendirme aşamasında ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgeler için talepte bulunabilir.

(4) (*Ek: RG-07/08/2019-30855*) Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında değerlendirilebilecek yatırım başvuruları, bu Program özelinde Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.”

Değerlendirme

MADDE 5- (1) Müracaatlar, Bakanlık tarafından bu Kararın amacı ve;

- a) Ülkemizin mevcut durumda veya gelecekte ortaya çıkabilecek kritik ihtiyaçlarını karşılayabilme,
- b) Ülkemizde üretim kapasitesi yetersiz olan ürünlerde arz güvenliğini sağlayabilme,
- c) Ülkemizin teknoloji açığı olan alanlarda teknoloji kapasitesini geliştirme,
- ç) Dış ticaret açığı verilen alanlarda ithalat bağımlılığını azaltma,
- d) Yüksek katma değerli olma,
- e) Ülkemizde üretimi olmayan yeni nesil teknolojiler kullanılarak üretim yapılmasını sağlayabilme,
- f) Farklı sektörlerde ülkemize rekabet gücü kazandırabilme,
- g) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) Etkileşimde olduğu sektörlerde teknolojik dönüşümü hızlandırma ve bu sektörlerin gelişimine katkı sağlayabilme,
- ğ) Yenilikçi ve Ar-Ge’ye dayalı yatırım olma,
- h) Cari işlemler dengesini olumsuz etkileyen ve hammadde sıkıntısı yaşanan sektörlerde

gerçekleştirilecek yüksek katma değerli işlenmiş ürünlerin üretimine yönelik yatırım olma,

1) Ülkemizin hammadde potansiyelinin değerlendirilmesine olanak sağlayan entegre üretime yönelik yatırım olma,

nitelikleri dikkate alınarak değerlendirmeye tabi tutulur.

(2) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) (*Değişik: RG-21/4/2022-31816*) Projelerin bu Karar kapsamında değerlendirmeye tabi tutulabilmesi için asgari sabit yatırım tutarının, bu Kararda belirtilen amaç ve kapsam doğrultusunda Öncelikli Ürün Listesindeki ürünlerin üretimine yönelik olan ve Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında desteklenmesine karar verilen yatırımlar için ellimilyon Türk Lirası, diğer yatırımlar için ise bir milyar Türk Lirası olması gerekir.

(3) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) Birinci fıkra çerçevesinde yapılacak değerlendirme sonucunda uygun bulunan proje veya projeler, Bakanlık tarafından Cumhurbaşkanına sunulur.

(4) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) Cumhurbaşkanı tarafından desteklenmesine karar verilen projeler için Destek Kararı yayımlanır.

(5) Bu Karar kapsamında desteklenmesi uygun görülmeyen müracaatlar, yatırımcının talep etmesi halinde Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar kapsamında değerlendirmeye alınabilir.

(6) (*Ek: RG-07/08/2019-30855*) (*Değişik: RG-21/4/2022-31816*) Bu Karar kapsamındaki desteklerden yararlanmak isteyen Öncelikli Ürün Listesindeki ürünlere yönelik yatırım projeleri, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında değerlendirilir. Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı, Bakanlık tarafından belirlenecek çağrı planları dâhilinde yürütülür. Programa yapılan başvurular, Program Değerlendirme Komitesi tarafından birinci fıkra çerçevesinde ve pazar doygunluğu, destek ihtiyacı gibi kriterler dikkate alınarak değerlendirme ve önceliklendirmeye tabi tutulur. Bu değerlendirmeye göre uygun bulunan öncelikli projelerin, çağrı planındaki destek bütçesi ve benzeri kısıtlar dâhilinde, Program Değerlendirme Komitesince desteklenmesine karar verilebilir.

(7) (*Ek: RG-07/08/2019-30855*) Program Değerlendirme Komitesi, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında, Öncelikli Ürün Listesindeki ürünlerin üretimine ilişkin olan yatırım projelerinden uygun gördüklerinin, 15/6/2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar kapsamında "stratejik yatırım" olarak desteklenmesine karar verebilir.

Teşvik belgesi

MADDE 6- (1) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) Cumhurbaşkanı tarafından Destek Kararı ile proje bazlı olarak desteklenmesine karar verilen projeler için Bakanlıkça yatırım teşvik belgesi düzenlenir.

Yatırım süresi ve tamamlama vizesi

MADDE 7- (1) Yatırımın başlangıç ve bitiş tarihi Destek Kararında belirlenir. Desteklenecek yatırımların ek süre de dâhil olmak üzere Destek Kararında belirlenen sürede gerçekleştirilmesi esastır.

(2) Yatırım tamamlama vizesi, yatırımın tamamlanmasını müteakip, Genel Müdürlük personeli ile ihtiyaç duyulması halinde yatırım konusuna bağlı olarak diğer ilgili Bakanlıklardan görevlendirilecek personelden oluşacak heyet tarafından yapılacak ekspertiz işlemi sonucunda gerçekleştirilir.

Şirket hisselerinin ve yatırımın devri

MADDE 8- (1) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) (*Değişik: RG-21/4/2022-31816*) Yatırımın devri Destek Kararında belirlenen süre ve koşullar çerçevesinde Bakanlığın iznine ve Cumhurbaşkanının onayına tabidir.

(2) Yatırımın devrine izin verilmesi halinde, devralan yatırımcı, yatırımın niteliklerini ve taahhütlerini yerine getirmek kaydıyla belirtilen istisna ve muafiyetler ile desteklerin kalan kısmından yararlandırılabilir.

(3) Yatırımcı şirketin Borsa İstanbul Pay Piyasasında halka arz yöntemi ile paylarını satması

hariç olmak üzere proje kapsamı yatırım tamamlanmadan hisselerini devretmesi Bakanlığın iznine tabidir.

Uygulama

MADDE 9- (1) Destek Kararında uygun görülen desteklerin ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından uygulanması zorunludur.

(2) Bakanlık, Destek Kararlarında veya ilgili mevzuatta belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, bu Karar kapsamındaki uygulamaya yönelik belirli işlemleri diğer kurum ve kuruluşlar aracılığı ile yürütebilir.

(3) Yatırımın gerçekleşmemesi veya proje bazlı desteklerden faydalanmasına mesnet teşkil eden taahhütlerin yerine getirilememesi ve talep edilmesi halinde proje, yürürlükte olan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar hükümleri çerçevesinde değerlendirilebilir. Ancak bu Karar kapsamında yararlanılıp, Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar kapsamında sağlanmayan destekler ile varsa fazladan yararlandırılan destekler, 11 inci maddenin birinci fıkrası hükümleri çerçevesinde geri alınır.

Yetki ve denetim

MADDE 10- (1) Bu Kararın uygulanmasını teminen Bakanlık;

a) Uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye,

b) Makroekonomik politikalar ve gelişen şartları göz önünde bulundurarak gerekli tedbirleri almaya ve bu yönde düzenlemeler yapmaya,

c) İlgili kişi, kurum ve kuruluşlardan gerekli görülen her türlü ilave bilgi, belge, görüş, izin, ruhsat ve benzerlerini istemeye,

ç) Bu Kararda öngörülen hâller dışında kalan özel durumları inceleyip sonuçlandırmaya, görüş vermeye, mücbir sebep ve fevkalade hal durumlarının varlığı hâlinde teşvik belgesi ile ilgili gerekli işlemleri yapmaya ve uygulamada ortaya çıkacak ihtilafları çözmeye,

d) Teşvik belgesinde öngörülen şartlara uyulup uyulmadığını denetlemeye ve denetim sonuçlarına göre gerekli tedbirleri almaya, yetkilidir.

(2) (*Değişik: RG-28/06/2020-31164*) Yatırımcı yatırıma ilişkin taahhütlerin gerçekleşme bilgilerini ve yararlanılan destek miktarını Destek Kararında belirlenen süre boyunca her yılın Ocak ve Temmuz aylarında yeminli mali müşavir raporu ile ibraz etmekle yükümlü olup, bu hususlar Bakanlık veya Bakanlıkça görevlendirilecek kurum ve kuruluşlar tarafından takip edilir.

(3) Destek Kararında uygulama için görevlendirilen kurum ve kuruluşlar, tevdi edilen görevleri belirlenen süre içinde tamamlamakla ve teşvik belgesinin düzenlenmesini müteakip, sorumlu oldukları destek tamamlanıncaya kadar her yılın Ocak ayında yapılan işlemlerin son durumu ile ilgili olarak Bakanlığa bildirimde bulunmakla yükümlüdür.

Müeyyide

MADDE 11- (1) Kamudan kaynaklanan nedenler hariç olmak üzere, yatırımın belirlenen süre içerisinde gerçekleştirilmesinden yatırımcı sorumludur. Yatırımcının Destek Kararında öngörülen yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde indirimli kurumlar vergisi veya istisna uygulaması ile gelir vergisi stopajı teşviki nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler, vergi ziyayı cezası uygulanmaksızın gecikme faiziyle birlikte, diğer destekler ise 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde geri alınır.

(2) (*Değişik: RG-07/08/2019-30855*) Bu Karar kapsamındaki desteklerden yararlanan yatırım harcamaları, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanamaz. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanılan veya yararlanılacak yatırım harcamaları için, bu Karar kapsamındaki desteklerden yararlanmak üzere Bakanlığa müracaat edilemez. Bu madde hükmüne aykırı davranılması halinde, bu Karar kapsamında yararlanılan destekler ilgili mevzuat çerçevesinde geri alınır. Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sadece sübvansiyonlu kredi desteğinden yararlanılması halinde ise bu Karar kapsamı desteklerin kullanılmasına ilişkin hususlar ilgili Destek Kararında belirlenir.

(3) (*Ek: RG-28/06/2020-31164*) Gerçekleşen sabit yatırım tutarının, Destek Kararında

öngörülen toplam sabit yatırım tutarının altında gerçekleşmesi durumunda; faiz veya kâr payı desteği, enerji desteği, nitelikli personel desteği ve hibe desteği için belirtilmiş olan azami tutarlar, gerçekleşen yatırım tutarının öngörülen sabit yatırım tutarına oranı nispetinde düşürülür ve varsa fazladan yararlandırılan destekler birinci fıkra hükümleri çerçevesinde geri alınır.

(4) (Ek: RG-28/06/2020-31164) Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda belirlenen mücbir sebep ve fevkalade hal durumu nedeniyle yatırıma başlayamayanlar hariç olmak üzere, Destek Kararının yürürlük tarihinden itibaren üç yıl içerisinde asgari 200 milyon TL veya Destek Kararında belirtilen yatırım tutarının yüzde onu kadar yatırım harcaması gerçekleştirildiğinin, bu Kararın onuncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında tevsik edilememesi halinde ilgili yatırımlara ilişkin Destek Kararı yürürlükten kaldırılır. Belirtilen sürede başlanamayan yatırımlar için Cumhurbaşkanınca bir yıl ek süre verilebilir. Bu fıkra da belirtilen üç yıllık süre, daha önce yürürlüğe konulmuş Destek Kararları için bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihte başlar.

(5) (Ek: RG-21/4/2022-31816) Teşvik belgelerinin iptal edilmesi veya kısmi müeyyide uygulanması halinde, yatırımcılara fazladan ödenen nitelikli personel desteği, enerji desteği ve hibe desteği tutarları, her bir ödemenin yapıldığı tarihten itibaren 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen gecikme zammı oranları dikkate alınarak hesaplanan kanunî faizi ile birlikte anılan Kanun hükümlerine göre yatırımcıdan geri alınır.

Diğer hükümler

MADDE 12- (1) Bu Kararda veya ilgili Destek Kararında yer almayan hususlar, yürürlükte olan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ve/veya ilgili diğer mevzuat hükümleri dikkate alınarak sonuçlandırılır.

(2) (Değişik: RG-07/08/2019-30855) Yurtiçinde yerleşik aracı kurumlardan kullanılacak yatırım kredileri veya yatırım finansmanına ilişkin faiz veya kâr payı desteği uygulamasında aracı kurum, vade tarihlerinde Bakanlığa bildirilecek faiz ve kâr payı tutarlarının doğruluğundan ve kredinin veya finansmanın yatırım için kullandırılmasından sorumludur. Bu kredi veya finansmana ilişkin faiz veya kâr payı desteği uygulaması, Genel Müdürlük ve aracı kurumlar arasında yürürlükte bulunan protokol ve imzalanacak ek protokol çerçevesinde yürütülür. Ayrıca, yurtdışında yerleşik aracı kurumlardan kullanılacak en az bir yıl vadeli yatırım kredileri veya yatırım finansmanı için yeminli mali müşavir raporu veya krediye aracılık eden yurt içindeki bankanın bildirimleri çerçevesinde faiz veya kâr payı desteği uygulanabilir.

(3) (Değişik: RG-07/08/2019-30855) (Ek: RG-28/06/2020-31164) (Değişik: RG-18/12/2021-31693) Enerji desteği uygulamasına, firma tarafından talep edilmesi halinde yatırımın kısmen işletmeye geçişinin Bakanlıkça görevlendirilen en az iki eksper tarafından yerinde tespit edildiğine ilişkin ekspertiz raporunun onaylanması ile yatırım harcamalarına ilişkin yeminli mali müşavir raporunun Bakanlığa gönderilmesini veya yatırım tamamlama vizesi yapılarak tamamen işletmeye geçilmesini müteakip başlanabilir. Kısmen işletmeye geçildiğinin yerinde tespit edilmesi halinde gerçekleşen makine ve teçhizat tutarının yatırım teşvik belgesinde öngörülen makine ve teçhizat tutarına oranı nispetinde enerji desteği kullandırılabilir. Kısmen işletmeye geçişe ilişkin tespit işlemi azami yılda bir defa yapılabilir ve yatırım tamamlama vizesinden önce yararlanılabilecek toplam enerji desteği tutarı Destek Kararında belirlenen azami enerji desteği tutarının yüzde ellisini geçemez. Enerji desteği ödemesi, eski dönem borçları, gecikme faizleri, ceza bedelleri, nakliye, iletim, dağıtım, vergi, fon ve benzeri harcamalar hariç olmak üzere enerjinin temin edildiği kurum veya kuruluşlarca düzenlenmiş ve bedelinin tamamı ödenmiş faturadaki enerji tüketim harcaması esas alınarak yapılır.

(4) (Değişik: RG-2/10/2019-30906) Hibe desteği, ilgili Destek Kararı ve bu Kararın uygulanmasına ilişkin Tebliğde belirlenen usul ve esaslara göre uygulanır.

(5) (Değişik: RG-23/6/2018-30457) Destek Kararında belirlenen nitelikli personel sayısı ve brüt ücretleri dikkate alınarak ücret desteği verilir. Bu desteğin hesaplanmasında, söz konusu personele ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtları esas alınır.

(6) Sermaye katkısının öngörülmesi durumunda, söz konusu desteğin uygulanması ilgili Destek Kararında belirtilen kurum tarafından yapılır.

(7) Kamu alım garantisinin öngörülmesi durumunda, söz konusu desteğin uygulaması ilgili Destek Kararında belirtilen kurum veya kuruluşlar tarafından yürütülür.

(8) Altyapı desteğinin öngörüldüğü projeler için destek uygulaması ilgili Destek Kararında belirtilen altyapının yapımından sorumlu kurum veya kuruluş tarafından öncelikli olarak yerine getirilir.

(9) Destek Kararında belirtilen yatırımla ilgili izin, ruhsat, tahsis, lisans, tescil ve benzeri konularda istisna ve kolaylık öngörülmesi durumunda ilgili kamu kurum ve kuruluşları gerekli işlemlerin yerine getirilmesinden sorumludur.

(10) *(Değişik: RG-07/08/2019-30855)* Makine ve teçhizat ithalatında gümrük vergisi muafiyeti ve KDV istisnası uygulaması Ticaret Bakanlığı tarafından yapılır.

(11) *(Değişik: RG-07/08/2019-30855)* Bu Kararda yer alan KDV istisnası desteği ile Destek Kararında yer alması durumunda vergi indirimi, vergi istisnası, gelir vergisi stopajı desteği ve KDV iadesi desteklerinin uygulaması Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılır.

(12) Destek Kararında sigorta primi işveren hissesi desteğinin öngörülmesi durumunda destek uygulaması Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından yapılır.

(13) *(Değişik: RG-07/08/2019-30855)* Yatırım yeri tahsisi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

(14) *(Ek: RG-07/08/2019-30855)* Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında desteklenmesine karar verilen yatırımlar, ilgili mevzuatları uyarınca, KOSGEB ve/veya TÜBİTAK tarafından da doğrudan desteklenebilir. Bu yatırımlarda, KOSGEB, TÜBİTAK veya diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından sağlanan desteklerden yararlanılarak gerçekleştirilen yatırım harcamaları, yatırım teşvik belgesine konu yatırımın bütünlüğünün sağlanması kapsamında değerlendirilebilir

(15) *(Ek: RG-28/06/2020-31164) (Değişik: RG-18/12/2021-31693)* Sigorta primi işveren hissesi desteği uygulamasına, yatırımcı tarafından talep edilmesi halinde yatırımın kısmen işletmeye geçişinin Bakanlıkça görevlendirilen en az iki eksper tarafından yatırım yerinde tespit edilmesini müteakip yatırım tamamlama vizesinden önce de başlanabilir.

(16) *(Ek: RG-28/06/2020-31164)* Yatırım tamamlama vizesini müteakip üç yıl boyunca her yıl net satışların asgari %2'si kadar araştırma ve geliştirme harcaması yapıldığının yeminli mali müşavir raporu ile tevsik edilmesi halinde vergi indirimi desteği, 20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 80 inci maddesinde belirlenen azami oranları aşmamak kaydıyla, Destek Kararında belirlenen yatırıma katkı oranına beş puan ilave edilmek suretiyle uygulanır.

(17) *(Ek: RG-18/12/2021-31693)* Yatırım süresi asgari 10 yıl olarak belirlenen ve entegrasyonu sağlayan fazlardan oluşan yatırımlar için asgari 5 milyar TL yatırım harcamasının gerçekleştirilmesini müteakip kısmi tamamlama işlemi yapılabilir. Kısmi tamamlama işlemi, yatırımın her bir fazı için Bakanlıkça görevlendirilen en az iki eksper tarafından yatırım yerinde yapılan tespite istinaden gerçekleştirilir. Kısmen işletmeye geçiş, bu fıkradaki kısmi tamamlama koşullarının sağlanmadığı durumda kısmi tamamlama olarak değerlendirilmez ancak kısmi tamamlama işleminin yapılmış olması, kısmen işletmeye geçildiğini de ifade eder.

Yürürlük

MADDE 13- (1) Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- (1) *(Değişik: RG-24/10/2018-30575)* Bu Karar hükümlerini Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür.

EK MADDE 1- *(Ek: RG-2/10/2019-30906)* Bu Karar kapsamında değerlendirilen asgari 5 milyar TL sabit yatırım tutarında ve komple yeni yatırım niteliğindeki yatırım projelerine ilişkin olarak; 5/6/2003 tarihli ve 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununda tanımlanan yatırımcılar ile özel hukuka tabi yatırım proje (yatırım) sözleşmesi imzalamaya Bakan yetkilidir. Sözleşme

kapsamında diğer Bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarının görev alanına giren iş ve işlemler, sorumlu kurum ve kuruluşlar tarafından ilgili mevzuatı çerçevesinde öncelikli olarak yerine getirilir. Söz konusu iş ve işlemlerin izlenmesi ve koordinasyonundan Bakanlık sorumludur.

EK-1 (Değişik: RG-28/6/2020-31164)

PROJE BAŞVURU FORMATI:

Bölüm 1- Firma ve Proje Künyesi

Açıklama: Bu bölümde firmaya ve yatırıma ilişkin temel bilgilerin verilmesi istenilmektedir.

PROJE KÜNYESİ							
Firma Bilgileri	Firma Adı:						
	Haberleşme Adresi:						
	Telefonu, Faksı, E-Mail Adresi, Web Adresi:						
	Ticaret Sicil Memurluğu ve Numarası						
	Vergi Dairesi ve Vergi Numarası:						
	SGK İşyeri Sicil Numarası:						
	Projeden Sorumlu Şahısların İletişim Bilgileri:						
	Sermayesi, Sermaye Yapısı, Ortaklık Bilgileri:						
	Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri						
	Yerli ve Yabancı Ortaklara İlişkin Bilgiler:						
	Mevcut ve Önceki Yatırımları ile Faaliyetlerine İlişkin Bilgi:						
	Finansal Durumu: (Son 3 Yıl)		Net Satışlar:				
		Net Kar:					
Grup Şirketleri Bilgileri	Firma Unvanı	Aktif Büyüklüğü	Özkaynaklar	Net Satışlar	İstihdam	Faaliyet Konusu	Ortaklık Yapısı
	Grup şirketleri; yatırımcının ve yatırımcının ortaklık paylarına doğrudan veya dolaylı biçimde sahip olan yerli ya da yabancı gerçek ve tüzel kişilerin, (1) Pay oranına bakılmaksızın doğrudan ve dolaylı olarak pay sahipliğinin bulunduğu yerli ya da yabancı şirketleri ve (2) Pay sahipliği olmasa dahi yönetiminde etkin olunan yerli ya da yabancı şirketleri kapsamaktadır.						
Yatırım Bilgileri	Yeri (İl, İlçe ve Adres Bilgileri Girilecek):						
	Cinsi:						
	Sektörü ve Konusu:						
	Başlama ve Bitirme Tarihi:						
	İstihdam (Mevcut ve Öngörülen İstihdam ile Varsa Yatırımda İstihdam Edilecek Nitelikli Personel Sayısı):						
	Kapasite (Varsa Mevcut Kapasite de Belirtilecek):						
Sabit Yatırım Tutarı (Arsa, Bina, İthal ve Yerli Makine-Teçhizat, Diğer Yatırım Harcamalarından Oluşacak):							

	Finansmanı (Öngörülen Özkaynak, İç-Dış-Döviz Kredileri Belirtilecek):	
Ürünün Mevcut Üretim Bilgileri	Yurtiçi Kurulu Kapasite (Adet, Ton, Metre vb.):	
	Son Bir Yıldaki İthalat (\$):	
	Son Bir Yıldaki İhracat (\$):	
Destekler	Talep Edilen Destek Unsurları:	

Bölüm 2 – Yatırım Fizibilitesi

Açıklama: Projenin fizibilite çalışması sonucu ortaya çıkan verilerin incelenmesi, yatırımın yapılabilir olup olmadığına ilişkin durumun ortaya konulması beklenmektedir.

FİZİBİLİTE RAPORU

1. Şirkete İlişkin Bilgiler
  - 1.1. Şirketin Adı
  - 1.2. Şirket Adres ve Tel Numarası
  - 1.3. Bağlı Bulunduğu Vergi Dairesi ve Hesap Numarası
  - 1.4. Faaliyet Konusu
  - 1.5. Ortaklık Yapısı

2. Projeye İlişkin Bilgiler
  - 2.1. Projenin Tanımı
  - 2.2. Sektörü
  - 2.3. Yatırım Cinsi
  - 2.4. Yatırım Yeri ve Bölgesi
  - 2.5. Kapasitesi
  - 2.6. Yatırım Süresi
    - Yatırıma Başlama Tarihi
    - Yatırım Bitiş Tarihi
  - 2.7. İstihdam
    - Mevcut
    - Yatırım Sonrası
    - Nitelikli Personel

3. Teknik analiz
  - 3.1. Ürün ve Girdi Analizi: Üretim sürecine girdilerin hangi aşamada ne miktarda girdikleri ile hangi aşamalarda yan ürünlerin ve nihai ürünlerin çıktığı belirtilecektir. Bu bölümde üretim akış şemasına yer verilecektir.
  - 3.2. Kuruluş Yeri Analizi: Yatırım yeri olarak seçilen yerin gerekçeleri anlatılacaktır. Kuruluş yeri, teknik, ekonomik ve finansal açıdan değerlendirilecektir. Kuruluş yerine ilişkin izin, kamulaştırma, tahsis, irtifak hakkı, mülkiyet devri vs. durumları ve altyapı imkânları hakkında bilgi verilecektir.
  - 3.3. Teknoloji Analizi: Üretilecek ürünün alternatif üretim teknik ve yöntemleri var ise bunlar belirtilecektir. Kullanılacak teknoloji ve gerekçesi hakkında bilgi verilecektir. Belirlenen teknoloji ile üretim yapabilmek için gerekli olan makine ve ekipman listesi ve öngörülen maliyetleri belirtilecektir.
  - 3.4. Kapasite Analizi: Seçilen kapasitenin teknik olarak optimal olup olmadığı açıklanacaktır. Daha yüksek ve düşük kapasitelerin finansal ve teknik olarak tercih edilmemesi gerekçelendirilecektir.
  - 3.5. Organizasyon Yapısı ve Yatırım Planı: Yatırım için gerekli olan işgücü ve nitelikleri ile personelin hangi alanda kullanılacağı gerekçelendirilecektir. Nitelikli personel ihtiyacı var ise söz konusu personele neden ihtiyaç duyulduğu konusunda bilgi verilecektir. Ayrıca yatırımın ne kadar zamanda tamamlanacağı ve hangi ay/yıllarda hangi aşamalarının tamamlanacağı çizelge ile gösterilecektir.

3.6.Teknik Analiz Tabloları: Tablolar, talep edilen destekler dikkate alınarak ve alınmadan olmak üzere iki ayrı şekilde hazırlanacaktır.

3.6.1.Toplam Yatırım Tutarı ve Yıllara Dağılımı Tablosu

3.6.2.Tam Kapasitede Yıllık İşletme Giderleri Tablosu

3.6.3.Tam Kapasitede Yıllık İşletme Gelirleri Tablosu

3.6.4.İşletme Sermayesi İhtiyacı Tablosu

4. Ekonomik analiz

4.1.Sektörel Analiz

- Sektörün ve ürünün tanımı
- Türkiye’de ve dünyada üretici sayısı ve üretim kapasitesi
- Türkiye’de üretim miktarı ve kapasite kullanım oranı
- Türkiye’de ve dünyada dış ticaret verileri, dış ticaret beklentileri
- Hammadde temini

4.2.Firma Analizi

- Firmanın sektördeki yeri
- Firmanın son 3 yıla ilişkin mali tabloları ve tabloların analizi (likidite, finansal yapı, faaliyet ve karlılık oranlarına ilişkin analizi de içerecek şekilde)
- Satış ve rekabet olanakları
- Üretim ve satış tahmini
- Satış fiyatları ve vade koşulları
- İhracat-ithalat tahmin tablosu (işletmeye geçişten itibaren 10 yıl)
- Tam kapasitede doğrudan- dolaylı istihdam tahminleri

4.3.Ekonomik Çıktı Analizi: Bu bölümde mevcut ve beklenen talep ve arz yapısına bağlı olarak firmanın hangi yıllarda hangi kapasitede çalışacağı ekonomik olarak öngörüülecektir. Girdi ve çıktı fiyatlarına ilişkin beklentiler ile mevcut alım/satım vadelerine ilişkin beklentiler bu bölümde belirtilecektir.

5. Mali ve karlılık analizi (Talep edilen destekler dikkate alınarak ve alınmadan iki ayrı analiz yapılacaktır.

- Toplam finansman ihtiyaçları ve kaynakları
- Proforma gelir gider tablosu (projenin geleceğe dönük değerlendirilmesi)
- Proforma nakit akım tablosu
- Maliyet tablosu
- İç verimlilik oranı
- Net bugünkü değer
- Geri ödeme süresi
- Karlılık endeksi

Bölüm 3– Etki Analizi¹

Aşağıdaki hususlar da dikkate alınarak hazırlanacak etki analizinin Bakanlığa sunulması gerekmektedir.

1. Proje ile üretilecek ürünün kritik ihtiyaçları karşılayabilme ve arz güvenliğini sağlama potansiyeli

---

¹ Firma tarafından her bir kritere ilişkin kısa açıklama yapılacak, yatırımın belirtilen başlıklarda ülke ekonomisine kazandıracakları ilgili göstergeler doğrultusunda ifade edilecektir. Her bir kritere ilişkin bilgi verme zorunluluğu bulunmamaktadır. İlgili kritere ilişkin belirtilecek bir husus bulunmaması durumunda açıklama bölümü boş bırakılmalıdır.

Göstergeler: Söz konusu ürünün proje öncesi (son 3 yıllık) yurt içi üretimi, ithalatı, projenin yıllık kapasitesi (miktar ve/veya değer olarak), Arz güvenliğine yönelik; ürün ithalatının temel olarak hangi ülkelerden yapıldığı (yüzde oran olarak)

2. Projenin ulusal güvenlik açısından önem taşıyan veya tedarikinde güçlük çekilen ürün veya teknoloji üretimine katkısı

Göstergeler: Ürünle ilgili (varsa) yurt içi üretim ve ithalat bilgileri; ürün ve/veya teknolojiyle ilgili uluslararası standart, patent, faydalı model, marka vb. tescil bilgileri, ARGE harcamalarının toplam ciroya oranı (son 3 yıllık), mevcut işletmelerde çalıştırılan ARGE personeli sayısı, yatırım tamamlandığında çalıştırmayı öngördüğü ilave ARGE personeli sayısı

3. Proje ile üretilecek ürünün ithalat bağımlılığını azaltmaya katkısı

Göstergeler: Ürün ile ilgili son bir yıla ait ithalat ve yurt içi üretim bilgileri; proje sonucu ulaşılabilecek üretim ile geleceğe yönelik üretim ve ithalat projeksiyonları

4. Yatırım ile sağlanacak katma değer

Göstergeler: 2012/3305 sayılı Karar eki 2012/1 sayılı Tebliğ Ek-10'da belirtilen usul ve esaslara göre enerji işçilik ve amortisman giderleri hariç olmak üzere hesaplanacak katma değer oranı.

5. Projenin ülkemizin rekabet gücüne ve ihracat potansiyeline katkısı

Göstergeler: Söz konusu ürünle ilgili küresel kapasite, üretim miktarları ve uluslararası referans fiyat seviyesi ile proje kapasite ve fiyat tahminlerinin karşılaştırılması, ürünün global çapta ihracat hacmi, ihracat öngörüsü

6. Yatırımın teknolojik seviyesi

Göstergeler: Proje konusu ürünlerin OECD teknoloji sınıflandırmasına göre yüksek veya orta-yüksek teknoloji olup olmadığı ve üretim teknolojisi.

7. Etkileşimde olduğu sektörlere teknolojik transfer sağlama potansiyeli (kaldıraç etkisi)

Göstergeler: Firmanın, tedarik zincirinde bulunması tahmin edilen firmalara sağlayacağı teknolojiler ile ilgili bilgi

8. Üniversiteler ve araştırma kuruluşlarının projeye dahli

Göstergeler: Üniversite ve araştırma kuruluşlarıyla yapılması planlanan protokoller, bu kuruluşlardan edinilecek hizmetin adam/saat karşılığı (ve/veya protokollerin mali büyüklüğü)

9. Yatırımın ve üretilecek ürünün yerli girdi oranı

Göstergeler: Münhasıran bu projeye istinaden yurt içinden temin edilecek hammadde ve ara malları oranına ilişkin, işletme tarihinden itibaren 3 yıllık projeksiyon

10. Yatırım ile istihdam edilecek nitelikli personel sayısı, profili ve gerekçesi

Göstergeler: Çalıştırılacak nitelikli personel sayısı ve niteliği

11. Yatırımın çevresel etkilerinin en alt düzeye indirilmesi

Göstergeler: Şirketin ve/veya bulunduğu bölgedeki yerel yönetimlerin alması gereken çevresel önlemler ve bu önlemlerin mali değeri, üretim sonucu ortaya çıkabilecek atık miktarı, geri dönüşebilir atık olması durumunda yeniden ekonomiye kazandırıldığında elde edilecek gelir, geri dönüşüme ilişkin yatırım tutarı

12. Doğal kaynakların etkin kullanımı

Göstergeler: Gerek yurt içinde üretilen, gerekse ithal edilen değerli doğal kaynaklara (maden, mineral vb.) yönelik talep projeksiyonları, bu girdilerin ürün maliyetindeki oranı

13. Yatırımın istihdam yaratmaya katkısı

Göstergeler: Proje ile yaratılacak istihdamın detaylı analizi; mavi-beyaz yakalı çalışan sayısı, AR-GE personeline yönelik istatistikler (lisans üstü/doktoralı personel) nitelikli işgücü ücret desteği talep ediliyorsa bu işgücüne yönelik bilgiler (sayısı, nitelikleri – eğitim bilgisi, uluslararası yayın, iş tecrübesi vb.)

14. Yatırımın ölçek açısından değerlendirilmesi

Göstergeler: Yatırımın ölçeğinin ülkemizdeki ve dünyadaki kurulu kapasiteler ile karşılaştırılması, yatırım büyüklüğünün uluslararası ticaret miktarı ve fiyatlarına tahmini etkisi

Bölüm 4 –Talep Edilen Destekler ve Gerekçeleri

Açıklama: Bu bölümde yatırımcının hangi desteklerden faydalanmak istediğinin tespit edilmesi ve bu desteklerden faydalanması durumunda yatırım fizibilitesinde ortaya çıkacak değişimin gözlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda;

- a) Yatırımcının talep ettiği destekler,
- b) Desteğin yatırım için kritik önemi,
- c) Destek sonucunda yatırımın gelecekteki nakit akışında, yatırımın geri dönüş süresinde ve geri dönüş oranındaki değişimin her bir destek unsuru için ortaya konulması,
- d) Talep edilen toplam destek tutarının toplam sabit yatırım tutarına oranı (Yardım yoğunluğu)

belirtilecektir.

Bölüm 5- Genel Değerlendirme ve Sonuç

Açıklama: Bu bölümde daha önceki bölümlerde verilen bilgilerin ve elde edilen sonuçların genel değerlendirmesinin yapılarak yatırım projesinin yapılabilirliğine ilişkin görüşlerin ortaya konulması beklenmektedir.

Not: Yatırımcı firma tarafından Proje Başvuru Formatında yer alan tüm bilgilerin doğru, tutarlı, eksiksiz olup olmadığı kontrol ve teyit edilmelidir. Proje Başvuru Formatında yer alan bilgilerin doğru olması başvuru sahibinin sorumluluğundadır.